

Vejledning om BVD hos kvæg

1. Indledning

Denne vejledning har til formål at yde vejledning vedrørende BVD hos kvæg som følger af bekendtgørelse om BVD hos kvæg.

2. Anvendelsesområde og definitioner

Bekendtgørelsen finder anvendelse i forbindelse med mistanke og udbrud af BVD hos kvæg samt overvågning for BVD hos kvæg.

2.1. PI-dyr

Et PI-dyr (persistent inficeret dyr) er immunologisk tolerante overfor BVD-virus (BVDV), idet dyrets immunforsvar opfatter virus som en naturlig del af dets egen organisme. Dyret danner typisk ikke antistoffer mod virus og udskiller store mængder virus gennem hele dets levetid.

Et PI-dyr er kendetegnet ved at reagere positivt på en antigen ELISA samtidig med, at dyret er negativt for BVD antistoffer eller ved at have en lav ct-værdi ved PCR-test for BVDV i en blodprøve fra dyret.

Skulle et dyr være uafklaret PI-dyr, på baggrund af inkonklusiv reaktion, skal dyret isoleres, og der kan udtages en konfirmerende prøve 2-3 uger senere.

2.2. TI-dyr

Et TI-dyr (transient inficeret dyr) er et akut smittet immunkompetent dyr med BVDV-viræmi. Dyret gennemgår en kort sygdomsperiode (eventuelt uden symptomer) og danner antistoffer mod virus. Disse antistoffer vil findes i dyrets blod (og mælk) oftest i resten af dyrets levetid. Endvidere kan en antistofpositiv ko overføre antistoffer med råmælken til en nyfødt kalv, hvorfor kalven kan være antistofpositiv op til 8 måneders alderen.

TI-dyr er kendetegnet ved en høj ct-værdi ved PCR-test. TI-dyr påvises ved at sammenholde et eller flere af følgende: gentagne BVDV-tests, moderdyrets BVD antistofprofil og/eller serokonvertering i dyr ældre end 8 måneder.

Skulle et dyr være uafklaret TI-dyr, på baggrund af inkonklusiv reaktion, skal dyret isoleres, og der kan udtages en konfirmerende prøve 2-3 uger senere.

2.3. Modtageligt risikodyr

Et modtageligt risikodyr er en kvie eller ko, der er antistofnegativ og befinder sig i perioden fra 21 dage før inseminering til 150 dage efter inseminering.

2.4. Risikodyr

Et risikodyr er en BVD antistofpositiv ko eller kvie, hvor det ikke kan udelukkes, at dyret er blevet smittet i den for udvikling af et PI-foster risikable periode, dvs. fra 21 dage før inseminering til 150 dage efter inseminering eller en antistof negativ kvie/ko, der ikke er testet senere end 150 dage efter inseminering eller en kvie/ko med ukendt BVDV- og antistofstatus.

2.5. Risikokalv

En risikokalv er en kalv født af et risikodyr, og som ikke er undersøgt for BVDV.

2.6. Ikke PI-dyr

Et ikke PI-dyr er et virusnegativt dyr, et TI dyr og/eller en kalv, der er født af et ikke risikodyr. Status som ikke PI-dyr kan fremkomme på baggrund af testresultater af dyret, dets moder eller afkom eller en risikovurdering på baggrund af kvægets alder.

3. Overvågning

I Danmark er der et overvågningsprogram for BVD. Overvågningsprogrammet er baseret på serologiske undersøgelser og skal detektere besætninger mistænkt for smitte med BVDV. Overvågningen består dels af BVD antistof screeningsundersøgelser på tankmælk i mælkeleverende besætninger og screeningsundersøgelser af blod fra dyr fra ikke mælkeleverende besætninger. Omfanget af årlige prøver afhænger af SEGES Kvægs risikobaserede overvågningsprogram, som er godkendt af Fødevarestyrelsen.

Overvågning af BVD foretages på et af Fødevarestyrelsen godkendt laboratorium. Resultater herfra overføres til Kvægdatabasen.

SEGES administrerer overvågningsprogrammet og udpeger:

- Fra hvilke mælkeleverende ejendomme mejeriet skal udtage tankmælksprøver, og
- fra hvilke slagtedyr fra ikke mælkeleverende besætninger, der skal udtages blodprøver på slagteriet.

Mejeriet, henholdsvis slagteriet, skal sikre, at prøverne bliver udtaget, opbevaret på køl og sendt til analyse senest 4 hverdage efter udtagelsen.

Ejeren eller brugeren af en besætning, som leverer mælk til et mejeri i udlandet, skal sikre, at der bliver udtaget prøver, som indsendes til undersøgelse for BVDV antistof på et af Fødevarestyrelsen godkendt laboratorium, jf. SEGES Kvægs risikobaserede overvågningsprogram, og at resultaterne overføres til Kvægdatabasen.

Ejeren eller brugeren af en besætning, der har indført kvæg til Danmark, skal sikre, at der i de følgende 12 måneder månedligt udtages en blodprøve fra to dyr, som indsendes til undersøgelse for BVDV antistof på et af Fødevarestyrelsen godkendt laboratorium, og at resultaterne overføres til Kvægdatabasen.

Alle prøver over grænseværdien vurderes af BVD-administrationen ved SEGES.

Såfremt BVD-administrationens vurdering giver anledning til mistanke om BVD, anmoder BVD-administrationen Fødevarestyrelsen om, at besætningen sættes under offentligt tilsyn.

4. Mistænkte besætninger

En mistænkt besætning sættes under offentligt tilsyn af Fødevarestyrelsen.

En besætning, hvor der er klinisk mistanke om BVD, en uforklarlig stigning i BVDV-antistofreaktionen i tankmælk, et uforklarligt fund af antistoffer over grænseværdien, virusfund i en blodprøve eller i andet materiale, smittefarlig kontakt med dyr, der anses for at være mistænkt eller smittet med BVD, bliver mistænkt for BVD.

Ved uforklarlig stigning eller et uforklarligt fund menes en reaktion i tankmælk, slagteblod eller i andet materiale eksempelvis abortmateriale i besætninger, som ikke kan have antistofpositive dyr som følge af tidligere BVDV smitte. I tilfælde af tidligere indikation af BVDV smitte, foretager Fødevarestyrelsen i samarbejde med BVD-administrationen hos SEGES en risikovurdering. Fødevarestyrelsen kan desuden på baggrund af en faglig vurdering mistænke en besætning for smittet med BVDV.

Opfølgende prøver af dyr i besætningen afgør, om besætningen bliver erklæret BVDV smittet. En besætning erklæres for BVDV smittet, hvis der påvises BVDV i materiale fra dyr, serokonvertering i stikprøve fra dyr, hvor Fødevarestyrelsen skønner, at der kan være risiko for smitte, en betydende titerstigning i flere på hinanden følgende prøver, eller at Fødevarestyrelsens af anden grund skønner, at besætningen skal anses for at være smittet med BVDV.

En besætning, som er mistænkt for BVD, kan igen anses for BVD-fri, hvis der ved undersøgelse af blodprøver fra dyrene ikke påvises BVDV eller findes dyr, der mistænkes for at kunne kælte med PI-dyr.

5. Smittede besætninger

En BVDV-smittet besætning sættes under offentligt tilsyn af Fødevarestyrelsen.

Alle kalve født i en BVDV-smittet besætning skal blodprøves, inden de er 1 uge gamle. Undtaget herfra er kalve født af ikke-risikodyr, eller såfremt Fødevarestyrelsen ikke finder det relevant.

Findes et PI-dyr eller TI-dyr i en besætning, har ejeren eller brugeren af besætningen pligt til at lade dette dyr isolere efter Fødevarestyrelsens anvisninger. Da et levende PI-dyr ikke må fjernes fra ejendommen, skal det aflives eller slagtes på ejendommen.

En smittet besætning kan igen anses for BVD-fri, hvis der ved undersøgelse af blodprøver fra dyrene ikke påvises BVDV, alle PI-dyr er aflivet, og der ikke er risiko for, at der fødes flere PI-dyr. Ændring af status fra ikke BVD-fri i en besætning, hvor PI-dyr er påvist, til BVD-fri kan normalt tidligst opnås 10 måneder efter, at det sidste PI-dyr er aflivet.

5.1. Handlingsplan for sanering af BVD

BVDV-smittede besætninger skal have udarbejdet en handlingsplan for sanering af BVD. Handlingsplanen udarbejdes inden 30 dage efter, at besætningen er overgået til BVDV-smittet status. Handlingsplanen udarbejdes i samarbejde mellem ejeren eller brugeren af besætningen, BVD-administrationen ved SEGES og normalt besætningsdyrlægen. Handlingsplanen skal godkendes af Fødevarestyrelsen.

5.2 Kompensation ved sanering

SEGES kan som hjælp til sanering af smittede besætninger tilbyde økonomisk kompensation for visse udgifter.

6. Fraflytning eller tilførsel af dyr ved offentligt tilsyn

Besætninger under offentligt tilsyn må ikke fraflytte kvæg, medmindre der foreligger en tilladelse fra Fødevarestyrelsen. Styrelsen kan tillade fraflytning, hvis:

- Kvæget er et ikke PI-dyr, ikke et risikodyr eller ikke en risikokalv og flyttes efter karantæne eller skal udføres fra Danmark eller flyttes til en slagtekalvebesætning.
- Kvæget er et ikke PI-dyr og skal sendes til slagtning.
- Fraflytning sker til besætninger med samme ejer eller bruger.

Kvæg, der flyttes til slagtning, skal være ledsaget af en af Fødevarestyrelsen godkendt passérseddel.

Besætninger under offentligt tilsyn må ikke tilføre dyr af modtagelige arter til besætningen, medmindre der foreligger en tilladelse fra Fødevarestyrelsen efter indstilling fra BVD-administrationen hos SEGES.

Fødevarestyrelsen kan tillade tilførsel, hvis:

- Det skønnes, at sandsynligheden for at indkøbte modtagelige dyr kan smittes, er minimal.
- At besætningen er en slagtekalvebesætning.
- Tilførsel sker fra besætninger med samme ejer eller bruger.

7. Ophævelse

Denne vejledning erstatter vejledning nr. 6 af 19. januar 2006 om BVD hos kvæg.